

**Східноукраїнський інститут
економіки та управління**

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ВИЗНАЧАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
У СУЧАСНОМУ СВІТІ ЕКОНОМІКИ»**

15 січня 2022 року

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**«ОПРЕДЕЛЯЮЩИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ
ЭКОНОМИКИ»**

15 января 2022 года

Запоріжжя
2022

УДК 001.8:33(063)
В 43

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Визначальні дослідження у сучасному світі економіки». У збірник увійшли матеріали секцій: «Інституціональна економіка», «Економіка галузевих ринків», «Економіка освіти», «Економіка праці», «Економіка розвитку», «Фінансова економіка», «Банки та банківська діяльність» та інші.

Наукове видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

Визначальні дослідження у сучасному світі економіки:
В 43 збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 15 січня 2022 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2022. – 96 с.

Определяющие исследования в современном мире экономики:
сборник материалов научно-практической конференции (г. Запорожье, 15 января 2022 года) / Восточно-украинский институт экономики и управления. – Запорожье: ОО «ВИЭУ», 2022. – 96 с.

УДК 001.8:33(063)

© Східноукраїнський інститут економіки та управління, 2022
© Колектив авторів, 2022

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. МАКРОЕКОНОМІКА

Гура В. В.

ДИСКУРС ЩОДО СУТИ ПОНЯТТЯ «КОРУПЦІЯ» 5

СЕКЦІЯ 2. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Мединська Н. В., Голомудько А. Ю.

ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ

ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ

ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ 10

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ

Бородіна О. А.

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ЕНЕРГОКООПЕРАЦІЇ

НА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ГРОМАД

І ЕНЕРГОБЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ 15

Піріашвілі О. Б.

ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

В ІНФРАСТРУКТУРУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ЗА РАХУНОК ПРИВАТНОГО КАПІТАЛУ 19

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІКА СУСПІЛЬНОГО СЕКТОРУ

Striy Lyubov

CHANGES IN THE STRUCTURE

OF COMMUNICATION MARKETS IN UKRAINE IN 2017–2021 23

Федірко Н. В., Олексійчук Ю. В.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

У ЗАПОБІГАННІ ПОЛІТИЧНІЙ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ 28

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Мамая Еліна

PERSONNEL MOTIVATION MANAGEMENT IN AIC 34

Mitskevich Anastasiia

SOCIALLY RESPONSIBLE ENTERPRISE IN LOCKDOWN 37

Пудровська М. М.

РОЗВИТОК НОСТАЛЬГІЧНОГО ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ 41

Тищенко В. Ф., Найдено О. Є.

НЕТАРИФНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

В МИТНІЙ СПРАВІ 44

Федірко О. А., Нестеренко А. Ю. ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	48
--	----

СЕКЦІЯ 6. ФІНАНСОВА ЕКОНОМІКА

Кирилюк М. С. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	53
Малишко В. В., Макарчук І. М., Грановська І. В. ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	58
Яструбецька Л. С. КОРУПЦІЯ ЯК СИСТЕМНА ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	62

СЕКЦІЯ 7. ЕКОНОМІКА ФІРМИ

Адлер О. О., Долгій Л. М. АЛГОРИТМ ПРИЙНЯТТЯ ОБҐРУНТОВАНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	65
Гурська Л. Л., Іванова С. М. ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	69
Пілат В. Р., Лучик П. О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	72
Фалдина В. В., Русин-Гриник Р. Р., Рипська Є. Ю. ВЕКТОРИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЙ Е-КОМЕРЦІЇ.....	76

СЕКЦІЯ 8. ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ

Багорка М. О., Гаваль А. О. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	79
Коблянська І. І., Кардашева А. А., Бірюков О. О. ЗМІСТ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ.....	83
Савіцька О. П., Щур О. М. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ	87
Шкурко Я. І. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ, ЯКИЙ ПРАЦЮЄ ВІДДАЛЕНО	91

Тищенко В. Ф.
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри митної справи

Найденко О. Є.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри митної справи

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна

НЕТАРИФНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД В МИТНІЙ СПРАВІ

В процесі здійснення митної політики держава може застосовувати різні важелі впливу. Ключовим для забезпечення митної безпеки є тарифне регулювання, завдяки якому здійснюється захист українських товарів від імпорتنих аналогів. Поряд із цим, для недопущення ввезення неякісних товарів на митну територію України можуть застосовуватися заходи нетарифного регулювання.

До травня 2020 року заходи нетарифного регулювання чітко регламентувалися пп. 14.1.61 Податкового кодексу України [1]:

- ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій;
- застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну;
- процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів;
- процедура видачі ліцензій на право імпорту, експорту – спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів;
- дозвільна система служби експортного контролю;
- сертифікація товарів, що ввозяться в Україну;
- дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю;
- реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок;
- застосування державного пробірної контролю.

Після змін, внесених в січні 2020 року, які набули чинності в травні 2020 року, заходи нетарифного регулювання ЗЕД прописуються лише в Митному кодексі України [2], в пункті 13

статті 4 якого визначено, що заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності – це не пов’язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров’я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини.

Порівнюючи підходи до регламентування заходів нетарифного регулювання ЗЕД, слід відмітити, що Податковий кодекс України більш чітко визначав такий перелік. Наразі в Митному кодексі України наведені загальні норми, які не містять конкретних заходів нетарифного регулювання ЗЕД.

Розглянемо деякі приклади застосування Україною заходів нетарифного регулювання ЗЕД.

Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Щороку Кабінет Міністрів України затверджує перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на відповідний рік. Аналіз таких постанов дозволив виявити таку тенденцію: в обсягах квот товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню до 2017 року був присутній газ природний українського походження. З 1 січня 2017 року така позиція зникає із зазначеного переліку, що з одного боку спрощує процедуру експортного оформлення природного газу та знижує його собівартість, а з іншого – є неприпустимою, оскільки товари, на які встановлено експортне мито мають проходити процедуру ліцензування, з урахуванням постійних підвищень ціни на природний газ в Україні.

Застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну. Рішення про застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну приймається Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі. Так у 2021 році так комісія приймала рішення, які в основному стосувалися проведення антидемпінгових розслідувань щодо імпорту в Україну деяких видів товарів з таких країн: Російська Федерація, Республіка Білорусь, Китайська Народна Республіка, Словацька Республіка, Республіка Польща, Республіка Молдова, Турецька Республіка, Киргизька Республіка.

Окрім того, приймалися рішення щодо застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну товарів незалежно від країни походження та експорту.

Процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів. Така процедура застосовувалася до кінця 2017 року та була відмінена відповідним наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Процедура видачі ліцензій на право імпорту, експорту – спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Законом України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» [3] до 23 листопада 2018 року було визначено, що річна плата за ліцензії на право імпорту або експорту спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового становила 780 гривень на рік. Проте після внесення змін до такого закону така плата була відмінена. Якщо стосовно експорту скасування ліцензії можна визнати позитивним моментом (для підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішньому ринку), то скасування ліцензії на імпорт викликає багато питань щодо доцільності, оскільки від цього бюджет України недоотримує значні суми.

Дозвільна система служби експортного контролю. Дані заходи здійснює Державна служба експортного контролю, яка забезпечує реалізацію функцій щодо обмеження на здійснення міжнародних передач товарів: експорт товарів військового призначення, експорт товарів подвійного використання.

Сертифікація товарів, що ввозяться в Україну. Здійснюється відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту)» [4]. Відповідно до вимог постанови під час проведення попереднього документального контролю можуть бути перевірено наявність сертифікатів при здійсненні ветеринарно-санітарного контролю, фітосанітарного контролю, контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин. Окрім

того також здійснюється сертифікація походження товарів та послуг.

Дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю. Наприклад, в сфері ветеринарного контролю контролюючим органом є здійснюється Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів. За 2021 рік така служба вводила заборони на ввезення в Україну: птиці, продукції та сировини з неї, крім птахопродукції, що пройшла термічну обробку; сприйнятливих до АЧС тварин, продукції, сировини з них та кормів; сприйнятливих до віспи овець і кіз тварин; ВРХ сировини та продукції з неї; сприйнятливих до ящуру тварин, продукції та сировини з них; сприйнятливих до блутангу тварин та спермопродукції від них.

Реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок. Такі заходи здійснюються Міністерством охорони здоров'я, яке у своїх наказах наводить перелік лікарських засобів, які будуть зареєстровано в Україні або яким буде відмовлено у державній реєстрації та внесенні до Державного реєстру лікарських засобів України.

Застосування державного пробірного контролю. Функції з реалізації державної політики у сфері державного пробірного контролю покладені на Міністерство фінансів України, але без здійснення контрольних-наглядних функцій. Функції захисту прав споживачів виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння покладені на Державну службу з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів.

Отже, як бачимо в Україні застосовується доволі широкий спектр заходів нетарифного регулювання, який дозволяє державі забезпечувати економічну та митну безпеку. Такі методи здебільшого дозволяють не допустити на митну територію України певні види товарів, які можуть національним інтересам держави.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» від 19.12.1995 р. № 481/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) від 24.10.2018 р. № 960 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF#Text>.

Федірко О. А.

доктор економічних наук,

завідувач кафедри європейської економіки і бізнесу

Нестеренко А. Ю.

магістрант

Державний вищий навчальний заклад

*«Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

м. Київ, Україна

ПОЗИЦІЮВАННЯ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Формування економіки, що базується на знаннях у глобальному вимірі обумовлює зміну базових передумов та детермінант економічного розвитку країн світу. В сучасних умовах на передній план виходять інтелектуальні чинники економічної діяльності, що дозволяють їх власникам досягти унікальних переваг у виробництві товарів та наданні послуг, здобувати та утримувати міцні позиції на світових ринках. Інтелектуальне лідерство створює необхідні передумови для підвищення конкурентоспроможності країн та забезпечення високого рівня життя населення.

Питанню інтелектуалізації економічної діяльності, а також умов, чинників та механізмів інноваційного розвитку присвячені численні праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, зокрема таких,

Наукове видання

ВИЗНАЧАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ ЕКОНОМІКИ

*Збірник матеріалів
науково-практичної конференції*

Видано в авторській редакції

Адреса для листування:

69063, м. Запоріжжя, вул. Лермонтова, 17, офіс 32

телефон +38 095 314 96 69

E-mail: office@siee.zp.ua

Підписано до друку 20.01.2022. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.

Ум. друк. арк. 5,58. Тираж 100. Замовлення № 0122-125.

Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Надруковано у поліграфічному центрі

Східноукраїнського інституту економіки та управління